

(iv) तद् पु. (तृतीया)

(v) नदी (चतुर्थी)

(vi) मातृ (द्वितीया)

(vii) सर्व स्त्री. (पंचमी)

(ख) निम्नलिखित धातुरूपेषु लकार द्वयं लिखत—

$2 \times 3\frac{1}{2} = 7$

(i) नश् (लोट्)

(ii) पठ् (लृट्)

(iii) रुच् (लट्)

(iv) नृत् (लङ्)

(v) पच् (लट्)

(vi) भज् (लङ्)

(vii) सेव (लट्)

5. (क) निम्नलिखितेषु छन्द द्वयं लिखत— $2 \times 3\frac{1}{2} = 7$

(i) आर्या

(ii) वसन्ततिलका

(iii) अनुष्टुप्

(iv) उपेन्द्रवज्रा

No. of Printed Pages : 05

Roll No.

34212

B.A. (NEP-2020)

EXAMINATION, 2025

(Second Semester)

श्रीमद्भगवद्गीता स्वस्थवृत्त छन्दशास्त्र

B23-SKT-201

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 70

Before answering the question-paper, candidates must ensure that they have been supplied with correct and complete question-paper. No complaint, in this regard will be entertained after the examination.

नोट : सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः ।

1. (क) श्रीमद्भगवद्गीतायां कति अध्यायाः सन्ति ?

(ख) चरकस्यानुसारं दन्तधावनस्य लाभाः वर्णनीयाः ।

- (ग) चरकेण गुरुं प्रति को उपदेशः दत्तः ?
 (घ) 'युष्मद्' शब्दरूपस्य षष्ठी विभक्ति लेखनीया ।
 (ङ) 'नश्' धातोः लृट्लकारं लिखत ।
 (च) लौकिक छन्दसः भेदाः लेखनीयाः ।
 (छ) 'सहयोगे कस्याः विभक्त्याः प्रयोगः भवति ।

2×7=14

2. (क) निम्नेभ्यः श्लोकद्वयं सप्रसंगं व्याख्यातव्यम्:-

3½×2=7

- (i) सुख दुःखे समेकृत्वा लाभालाभौ जयाजयौ ।
 ततो युद्धाय युज्यस्व नैवं पापमवाप्स्यसि ॥
 (ii) यदा संहरते चायं कूर्मोऽङ्गानीव सर्वशः ।
 इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेयस्तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ॥
 (iii) विहाम कामान् यः सर्वान्पुमांश्चरति निःस्पृहः ।
 निर्ममो निरहंकारः स शान्तिमधिगच्छति ॥

(ख) श्रीमद्भगवद्गीतायाः द्वितीय अध्यायस्य सारं लिखत ।

7

अथवा

श्रीमद्भगवद्गीतानुसारं स्थिर बुद्धेः लक्षणानि
 लिखत ।

3. (क) निम्नेभ्यः श्लोक द्वयं सप्रसंगं व्याख्यातव्यम्:-

2×5=10

- (i) काम्यं यशस्यमायुष्यमलक्ष्मीघ्न प्रहर्षणम् ।
 श्रीमत्पारिषदं शस्तं निर्मलाम्बरधारणाम् ॥
 (ii) पौष्टिकं वृष्यमायुष्यं शुचि रूप विराजनम् ।
 केश श्मश्रुनखादीनां कल्पनं सम्प्रसाधनम् ॥
 (iii) परुषस्याति मात्रस्य सूचकस्यानृतस्य च ।
 वाक्यस्या कालयुक्तस्य धारयेद्देवमुत्थितम् ॥

(ख) चरक संहितानुसारं व्यायामस्य के-के लाभाः ?

4

अथवा

चरक संहितानुसारं तैलनिषेवणात् को लाभः ?

4. (क) निम्नलिखित शब्दरूपाणां निर्दिष्टा विभक्ति

लेखनीया-

1×7=7

- (i) धेनु (प्रथमा)
 (ii) फल (सप्तमी)
 (iii) मति (सप्तमी)

(ख) निम्नलिखित वाक्यानां संस्कृत अनुवादं कुरुत—

1×7=7

- (i) नरेश दिल्ली जाता है ।
- (ii) गाँव के दोनों ओर नदी है ।
- (iii) तुम कहाँ जाते हो ?
- (iv) बालक कलम से लिखता है ।
- (v) धनी निर्धन को धन देता है ।
- (vi) राघव अश्व से गिरता है ।
- (vii) वह स्वभाव से दुष्ट है ।



(ख) निम्नलिखित वाक्यानां संस्कृत अनुवादं कुरुत—

1×7=7

- (i) नरेश दिल्ली जाता है ।
- (ii) गाँव के दोनों ओर नदी है ।
- (iii) तुम कहाँ जाते हो ?
- (iv) बालक कलम से लिखता है ।
- (v) धनी निर्धन को धन देता है ।
- (vi) राघव अश्व से गिरता है ।
- (vii) वह स्वभाव से दुष्ट है ।

